

Kriminalomsorgens regionkontorer

Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS

Deres ref:

Vår ref:
202004037-1187

Dato:
19.04.2021

LEMPING AV NASJONALE TILTAK FOR HÅNDTERING AV COVID-19

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) viser til tidligere utsendte føringer for håndtering av covid-19 i kriminalomsorgen, senest ved brev av 26. mars 2021. KDI valgte da å skjerpe inn kriminalomsorgens landsdekkende tiltak, i tråd med regjeringens beslutning om en generell nasjonal innskjerping. KDI innfører nå lempinger i dette.

Gjeldende nasjonale føringer - lemping av skjerpede landsdekkende tiltak

Regjeringen har nå startet på første trinn av planen for «gjenåpning» av Norge. Dette innebærer en reversering av de skjerpede landsdekkende tiltakene. KDI beslutter som følge av dette at kriminalomsorgen nå går bort fra felles *forsterkede* tiltak for hele etaten. Kriminalomsorgen går tilbake til en situasjon hvor den lokale situasjonen i større grad er styrende for tiltaksnivået, innenfor rammene av de alminnelige smitteverntiltakene i etaten og straffegjennomføringsloven kapittel 3 A. I praksis vil derfor skjønnsutøvelsen og lokale rutiner måtte variere noe nasjonalt, slik at regelverket *praktiseres* mer restriktivt i områder med høyt smittetrykk enn i områder med lite smitte. KDI understreker imidlertid at det i alle tilfeller skal gjøres konkrete, individuelle vurderinger.

Virksomheten må tilpasses nasjonale og lokale anbefalinger og pålegg

KDI ber regioner og enheter om kontinuerlig å følge med på gjeldende tiltak og anbefalinger nasjonalt og lokalt. KDI viser til at oppdatert informasjon er å finne på [regjeringen.no](https://www.regjeringen.no) og i den til enhver tid gjeldende utgave av covid-19-forskriften. Oppdatert utgave av forskriften er å finne på lovdata.no.

Ved lokale utbrudd må enhetene iverksette nødvendige tiltak i henhold til det tiltaksnivå som er bestemt for det aktuelle geografiske området og tilpasse virksomheten deretter innenfor hjemmelsgrunnlaget i straffegjennomføringsloven kapittel 3A. For enheter i områder med høyt smittetrykk er det naturlig å iverksette en mer restriktiv praksis enn enheter i områder uten særlige tiltak. Når tiltaksnivået i kommunene endres, må også enhetene vurdere behovet for endringer i sin praksis.

Ved behov for ytterligere tiltak

KDI minner om at dersom tiltakene i dette brevet og straffegjennomføringsloven kapittel 3A ikke er tilstrekkelig ved den enkelte enhet, håndteres situasjonen i tråd med tidligere utsendte føringer. Dette i form av at lokalt nivå fremlegger en plan til godkjenning hos regionalt nivå før den iverksettes. Regionalt nivå varsler KDI v/Kim Ekhaugen om planen før den iverksettes. Denne fremgangsmåten vil eksempelvis gjelde dersom situasjonen lokalt gjør det nødvendig å stanse innkalling og oppmøte til straffegjennomføring i enkelte geografiske områder. KDI understreker samtidig at mottak av innsatte til varetektsfengsling alltid skal opprettholdes i alle områder.

Straffegjennomføringsloven kapittel 3A

KDI vil presisere at kapittel 3A gir rammene for gjeldende rett når det gjelder kriminalomsorgens håndtering av covid-19-pandemien. Flere av bestemmelsene åpner for et skjønn hvor smittevern hensyn må veies opp mot behovet for sosial kontakt mv. KDI understreker at det i skjønnsutøvelsen skal sees hen til det lokale smittetrykket og situasjonen innad i den enkelte enhet.

Selv om kapittel 3A gjelder for samtlige enheter, vil de konkrete, skjønnsmessige vurderingene måtte variere noe mellom enheter og over tid. Straffegjennomføringsloven kapittel 3A skal praktiseres på bakgrunn av konkrete vurderinger hvor det tas høyde for individuelle behov, sett opp mot smitterisiko. Prinsippet kan illustreres med følgende uttalelse i forarbeidene til § 45 e: «blant annet legges vekt på betydningen av permisjonen eller frigang for den innsatte, og på hvor stor smitterisiko det må antas å ligge i den aktiviteten den innsatte ønsker å bruke permisjonen eller frigangen til.»

Beslutninger i medhold av kapittel 3A skal skje i vedtaks form.

STRAFFEGJENNOMFØRING I SAMFUNNET

Tidligere utsendte føringer opprettholdes, med unntak av føringer for gruppeaktiviteter, sist endret ved brev av 26. mars 2021.

I utgangspunktet opprettholdes straffegjennomføring i samfunnet så langt det lar seg gjøre innenfor de smittevernregler som gjelder på ethvert tidspunkt og i de ulike geografiske områder. Smittesituasjonen gjør det imidlertid nødvendig med tilpasninger av hvordan straff gjennomføres i samfunnet da det er viktig å legge til rette for at myndighetenes smittevernråd kan overholdes og at ansatte og domfelte beskyttes mot smitte.

Personundersøkelser

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

Friomsorgskontorene bes så langt det lar seg gjøre innenfor gjeldene smittevernregler om å gjennomføre personundersøkelser innen fastsatte frister, særlig personundersøkelsene for mindreårige.

Kontakt med domfelte – oppmøte hos kriminalomsorgen

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

KDI ber om at kontakten mellom domfelte og ansatte i så stor grad som mulig foregår digitalt og/eller pr. telefon. Aktuelle hjelpemidler for kontroll og kontakt er VIS (løsningen video i samfunn), teams og telefon. Domfeltes oppmøter på friomsorgskontor, ND-senter mv. skal begrenses til de tilfeller hvor det er særlig god grunn til at det gjennomføres fysiske oppmøter. Ved avgjørelsen av om domfelte skal møte fysisk hos kriminalomsorgen skal det gjøres en vurdering av om sikkerhetsmessige hensyn tilsier det. KDI presiserer særlig at oppfølgingen av

prøveløslatte fra forvaring skal opprettholdes. Friomsorgskontorene må foreta grundige og individuelle vurderinger av hvordan den enkelte forvaringsdømte skal følges opp og hvordan ilagte vilkår skal kontrolleres.

Særlig for ungdom og andre sårbare domfelte vil det kunne være spesielt krevende å opprettholde en straffegjennomføring i samfunnet under pandemien. Enkelte er avhengige av en særlig tett oppfølging for å kunne oppfylle fastsatte vilkår. KDI ber om at det vurderes om det i disse tilfellene kan og bør gjennomføres fysiske møter med kriminalomsorgen. Gjeldende smittevernråd skal følges. Samtaler kan gjerne skje utendørs ved at man går en tur sammen mv.

Gruppeaktiviteter (endring)

Tidligere utsendte føringer erstattes av følgende:

Det skal utvises særlig varsomhet ved gjennomføring av gruppeaktiviteter (program, sysselsetting mv.) Gruppeaktiviteter kan gjennomføres dersom smitteverntiltakene (anbefalinger og pålegg) kan ivaretas fullt ut. Det må i så fall gjøres en helhetlig vurdering av smittevernsituasjonen, herunder de enkelte involvertes evne og vilje til å overholde smitteverntiltakene på en tilfredsstillende måte. Det er også relevant å se hen til sammensetningen av gruppene, herunder om deltakerne er bosatt i ulike kommuner og hvordan domfelte reiser til og fra aktiviteten, om dette skjer med kollektiv transport, egen bil, til fots eller lignende.

Overføring til straffegjennomføring med elektronisk kontroll av hensyn til kapasitet i fengslene jf. § 45 c

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

Straffegjennomføringsloven § 45 c gir hjemmel for overføring av domfelte til straffegjennomføring med elektronisk kontroll dersom det på grunn av smittevernhensyn er nødvendig å redusere belegget i fengsel. KDI viser til bestemmelsen i sin helhet og de vilkår og forutsetninger som fremgår av lovteksten og forarbeidene.

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

KDI viser til føringer i brev av 4. og 18. januar når det gjelder straffegjennomføring med elektronisk kontroll og straffegjennomføring i eget hjem uten elektronisk kontroll jf. § 16.

Straffavbrudd ved straffegjennomføring i samfunnet jf. § 45 d

Tidligere utsendte føringer opprettholdes:

Det følger av straffegjennomføringsloven § 45 d at «Kriminalomsorgen kan beslutte å avbryte gjennomføringen av samfunnsstraff, bøteteneste og program mot ruspåvirket kjøring dersom gjennomføringen på grunn av pålegg eller anbefaling fra helsemyndighetene eller endringer hos kriminalomsorgens oppdragsgivere ikke lar seg gjennomføre.

KDI viser til bestemmelsen i sin helhet og de vilkår som fremgår av denne. KDI ber enhetene om å fortsette arbeidet med å finne alternative løsninger for aktivisering av domfelte, slik at straffen avbrytes kun i de tilfeller hvor det er nødvendig.

STRAFFEGJENOMFØRING I FENGSEL

KDI opprettholder tidligere utsendte føringer for straffegjennomføring i fengsel, men understreker særlig de forpliktelser som gjelder overfor mindreårige innsatte og barn som pårørende.

Det skal ved skjønnsutøvelsen ved praktisering av kapittel 3A sees hen til lokalt smittetrykk og individuelle behov. Besøk og utganger kan utsettes eller avlyses i tråd med §§ 45a og 45e. Det skal sees hen til de særskilte behovene og rettighetene for mindreårige innsatte, samt barn som pårørende av innsatte.

Besøk i fengsel

Straffegjennomføringsloven § 45 a gir hjemmel for nektelse av besøk i fengsel som følge av covid-19: «*Etter en konkret vurdering kan kriminalomsorgen nekte besøk i fengsel dersom besøket vil innebære en særskilt smitte- eller helsefare, eller det på grunn av sykefravær i fengselet vil bli uforholdsmessig krevende å gjennomføre besøket.*» KDI viser til bestemmelsen i sin helhet og KDIs retningslinjer til denne.

KDI understreker viktigheten av barns rett til å opprettholde kontakt med sine foreldre. Disse saken skal gis prioritet.

Permisjoner

Permisjoner kan begrenses med hjemmel i § 45e. KDI viser til bestemmelsen i sin helhet.

Frigang

Frigang kan begrenses med hjemmel i § 45e. KDI viser til bestemmelsen i sin helhet. I de tilfeller hvor innsatte gjennomfører frigang til ordinært, lønnet arbeid skal det søkes å motvirke at restriksjoner gjør at innsatte mister sitt arbeid.

Fremstillinger

Ved vurdering av om enhetene skal gjennomføre fremstillinger legges det vekt på behovet for fremstilling, smittesituasjonen og bemanningssituasjonen ved enheten.

Utelukkelse fra fellesskap med andre innsatte som smitteforebyggende tiltak jf. § 45 b

Føringene i brev av 4. januar om praktisering av utelukkelse fra fellesskap som smitteforebyggende tiltak, samt betydningen av testing, opprettholdes. KDI viser ellers til brev av 8. mars 2020.

Særlig om mindreårige innsatte og domfelte, samt innsattes kontakt med egne mindreårige barn

KDI ber om at mindreårige innsatte og innsattes kontakt med egne mindreårige barn gis prioritet ved vurdering av innsattes muligheter for kontakt med pårørende, herunder gjennomføring av permisjoner og besøk. I den grad tiltakene i særlig grad rammer mindreårige innsatte og domfelte, samt innsattes kontakt med egne mindreårige barn, bes det imidlertid om at dette søkes avhjulpet så langt det lar seg gjøre.

Kompenserende tiltak

KDI ber enhetene om å opprettholde arbeidet med kompenserende tiltak og ber særskilt om at mindreårige innsatte og innsattes kontakt med egne mindreårige barn prioriteres.

KDI ber i tillegg enhetene om at alle innsatte gis 10 minutter gratis telefontid pr. uke. Dette som et tillegg til ordinær telefontid.

Varighet av tiltakene

Føringene gjelder inntil videre.

Med hilsen

Jan-Erik Sandlie
assisterende direktør

Maja Karoline Breiby
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.